

Сборник съдебна практика

ОПРЕДЕЛЕНИЕ НА СЪДА (девети състав)

6 септември 2022 година *

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Член 82 ДФЕС — Право на информация в наказателното производство — Право на информация относно обвинението — Директива 2012/13/ЕС — Член 6, параграф 1 — Приложно поле — Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Ефективна съдебна защита — Оспорване на прекомерната продължителност на наказателното производство — Национална правна уредба, която допуска такова оспорване само от страна на заподозрян или обвиняем — Член 267 ДФЕС — Член 53, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда — Явна липса на компетентност“

По дело C-95/22

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Judecătoria Târgu-Mureş (Първоинстанционен съд Търгу-Муреш, Румъния) с акт от 28 януари 2022 г., постъпил в Съда на 11 февруари 2022 г., в рамките на производство по дело, образувано от

Delgaz Grid SA,

СЪДЪТ (девети състав),

състоящ се от: S. Rodin, председател на състава, С. Lycourgos (докладчик), председател на четвърти състав, изпълняващ функциите на съдия в девети състав, и J.-С. Bonichot, съдии,

генерален адвокат: P. Pikamäe,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, да се произнесе с мотивирано определение в съответствие с член 53, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда,

постанови настоящото

* Език на производството: румънски.

Определение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 6, параграф 1 от Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 година относно правото на информация в наказателното производство (ОВ L 142, 2012 г., стр. 1), на член 82 ДФЕС и на член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на производство, образувано от Delgaz Grid SA във връзка с продължителността на наказателното преследване, водено от Parchetul de pe lângă Judecătoria Alba Iulia (Прокуратура към Първоинстанционния съд на Алба Юлия, Румъния) (наричана по-нататък „прокуратурата“) за измама, съставяне на документи с невярно съдържание и използване на преправени документи, довели до увеличаване на заплащаните от крайните потребители фактури за газ.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Член 1 от Директива 2012/13 е озаглавен „Предмет“ и предвижда:

„С настоящата директива се установяват правила относно правото на информация на заподозрените лица или на обвиняемите относно техните права в наказателното производство и относно обвинението срещу тях. С нея също се установяват правила относно правото на информация на лицата, за които е издадена европейска заповед за арест, относно техните права“.
- 4 Член 2 от тази директива е озаглавен „Приложно поле“ и предвижда в параграф 1:

„Настоящата директива се прилага от момента, в който лицето бъде уведомено от компетентните органи на държава членка, че е заподозряно или обвинено в извършването на престъпление, до момента на приключване на производството, което означава окончателното решаване на въпроса дали заподозряното лице или обвиняемият е извършил престъплението, включително, когато е приложимо, производството по определяне на наказание и приключването на процедурите по обжалване“.
- 5 Член 4 от същата директива се отнася до декларацията за правата при арест на заподозрените лица или обвиняемите, а член 5 се отнася до тази декларация за правата в производството по европейска заповед за арест.
- 6 Съгласно член 6, параграф 1 от тази директива:

„Държавите членки гарантират, че заподозрените лица или обвиняемите получават информация относно престъпното деяние, в извършването на което са заподозрени или обвинени. Тази информация се предоставя незабавно и с подробностите, необходими, за да се гарантира справедливостта на производството и ефективното упражняване на правото на защита“.

Румънското право

- 7 Член 488а от Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (Закон № 135/2010 за Наказателно-процесуалния кодекс) от 1 юли 2010 г. (Monitorul Oficial al României, част I, бр. 486 от 15 юли 2010 г.) (наричан по-нататък „Наказателно-процесуалният кодекс“) е озаглавен „Подаване на възражение“ и предвижда:

„1. Ако дейността по наказателно преследване или осъждане не се извършва в разумен срок, е възможно да се направи оспорване, като се поиска ускоряване на производството.

2. Оспорването може да бъде направено от заподозрения, обвиняемия, пострадалия, гражданския ищец и носещото гражданска отговорност лице. В хода на производството оспорването може да бъде направено и от прокурора.

[...]“.

Главното производство, преюдициалният въпрос и производството пред Съда

- 8 На 1 юли 2019 г. отговорните за наказателното преследване органи на Inspectoratul de Poliție Județean Alba — Serviciul de Investigare a Criminalității Economice (Окръжно полицейско управление на Алба — Служба за разследване на икономически престъпления, Румъния) започват разследване по отношение на служителите на Delgaz Grid, които по-конкретно са отклонили в своя полза материали или стоки, чието управление им е било поверено, улеснили са кражбата на гориво чрез подправяне на документи и са извършвали дейности, водещи до загуби и до засягане на доброто функциониране на разпределителната услуга. Разследването води до образуването на 2 юли 2019 г. на наказателна преписка в частност за злоупотреба със служебно положение и присвояване на финансови средства, което на 8 януари 2020 г. е разширено с измама, съставяне на документи с невярно съдържание и използване на преправени документи. Във връзка с разследването в прокуратурата е образувано наказателно производство.
- 9 На 29 октомври 2020 г. прокуратурата разделя производството, като преследването за измама, съставяне на документи с невярно съдържание и използване на преправени документи е обособено в отделно наказателно производство, което е предмет на главното производство. В хода на разследването по това наказателно производство в седалището и в помещенията на Delgaz Grid са проведени около 87 претърсвания, в резултат на които са иззети редица документи, а в качеството на свидетели са изслушани около 174 служители и бивши служители.
- 10 На 21 юли 2021 г. Delgaz Grid подава пред Judecătoria Târgu-Mureș (Първоинстанционен съд Търгу-Муреш, Румъния), който е запитващата юрисдикция, жалба за оспорване на продължителността на наказателното производство, която дружеството счита за необоснована.
- 11 На 4 август 2021 г. прокуратурата иска жалбата да бъде отхвърлена като недопустима, тъй като в рамките на разглежданото в главното производство наказателно преследване Delgaz Grid няма статут на заподозрян или обвиняем, какъвто се изисква от Наказателно-процесуалния кодекс за подаването на подобна жалба.

- 12 Във връзка с това Delgaz Grid посочва по същество, че национална правна уредба, която допуска дадено лице да оспорва продължителността на наказателното производство само ако му е връчено официално уведомление, че срещу него е образувано наказателно производство в качеството на заподозрян или обвиняем, противоречи на правото на Съюза. По-конкретно поради липсата на определение в Директива 2012/13 на понятията „заподозрени лица“ или „обвиняеми“ според него следва да се определи дали тези понятия се отнасят до лицата, които разполагат de facto с такова качество.
- 13 Запитващата юрисдикция счита, че разглежданото в главното производство положение попада в приложното поле на правото на Съюза, доколкото Delgaz Grid твърди, че националната правна уредба, която урежда оспорването на продължителността на наказателното производство в член 488а, параграф 2 от Наказателно-процесуалния кодекс, с оглед на практиката на Европейския съд по правата на човека противоречи на правото на Съюза, и по-специално на член 6, параграф 1 от Директива 2012/13, на член 47 от Хартата и на член 82 ДФЕС.
- 14 Запитващата юрисдикция посочва, че отговорът на Съда на поставения въпрос ще повлияе на изхода на главното производство. В това отношение тя уточнява, първо, че Curtea Constituțională (Конституционен съд, Румъния) е обявил разпоредбите на член 488а, параграф 2 от Наказателно-процесуалния кодекс за съвместими с румънската Конституция, второ, че при подаването на жалбата от Delgaz Grid за оспорване на продължителността на разглежданото в главното производство наказателно преследване това преследване се е основавало на материални факти (наказателно производство in rem), а самото дружество не е имало статута на заподозрян или обвиняем, трето, че румънският законодател признава възможността за подаване на предвидената в националното право жалба в случай на необосновано продължително наказателно преследване само за лицата, които са получили официално уведомление за повдигнатото срещу тях обвинение, тоест лицата, имащи качеството на заподозрян или обвиняем, и накрая, четвърто, че практиката на националните съдилища е да отхвърлят като недопустими жалбите за оспорване на продължителността на наказателното производство в случаи като този, който е довел до сезирането на Съда по настоящото дело.
- 15 При тези обстоятелства Judecătoria Târgu-Mureș (Първоинстанционен съд Търгу-Муреш) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:
- „Допускат ли член 6, [параграф 1] от Директива [2012/13] във връзка с член 82 ДФЕС и член 47 от [Хартата] относно правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес национална правна уредба, която не предвижда, че лицата, срещу които е повдигнато наказателно обвинение, но които не са били официално уведомени за наличието на такова обвинение срещу тях, имат право да оспорят прекомерната продължителност на наказателния процес, в рамките на който са разследвани?“.
- 16 На основание член 105, параграф 1 от Процедурния правилник на Съда запитващата юрисдикция е поискала настоящото дело да бъде разгледано по реда на бързото производство.

Относно компетентността на Съда

- 17 Съгласно член 53, параграф 2 от Процедурния правилник, когато разглеждането на определено дело очевидно не е от компетентността на Съда, той може във всеки един момент, след изслушване на генералния адвокат и без да провежда докрай производството, да реши да се произнесе с мотивирано определение.
- 18 Посочената разпоредба следва да се приложи в настоящото дело.
- 19 Съгласно постоянната съдебна практика при преюдициално запитване по член 267 ДФЕС Съдът може само да тълкува правото на Съюза в пределите на предоставената му компетентност (решение от 19 ноември 2019 г., А. К. и др. (Независимост на дисциплинарната колегия на Върховния съд), C-585/18, C-624/18 и C-625/18, EU:C:2019:982, т. 77 и цитираната съдебна практика).
- 20 В съответствие с член 1 от Директива 2012/13 в последната се установяват правила относно правото на информация на заподозрените лица или на обвиняемите относно техните права в наказателното производство и относно обвинението срещу тях.
- 21 В съответствие с член 2, параграф 1 от същата директива тя се прилага от момента, в който лицето бъде уведомено от компетентните органи на държава членка, че е заподозряно или обвинено в извършването на престъпление, до момента на приключване на производството, което означава окончателното решаване на въпроса дали заподозряното лице или обвиняемият е извършил престъплението, включително, когато е приложимо, производството по определяне на наказание и приключването на процедурите по обжалване.
- 22 Съгласно посочения от запитващата юрисдикция член 6, параграф 1 от тази директива държавите членки гарантират, че заподозрените лица или обвиняемите получават информация относно престъпното деяние, в извършването на което са заподозрени или обвинени, като тази информация се предоставя незабавно и с подробностите, необходими, за да се гарантира справедливостта на производството и ефективното упражняване на правото на защита.
- 23 В случая Delgaz Grid оспорва невъзможността да подаде жалба по член 488а от Наказателно-процесуалния кодекс, за да оспори прекомерната продължителност на наказателните производства във връзка с престъпления, за които се счита заподозряно, тъй като тази разпоредба предоставя възможност за обжалване само на лицата, които имат качеството на „заподозряно лице“ или „обвиняем“, каквото Delgaz Grid не притежава.
- 24 Във връзка с това следва да се отбележи, че въпреки формулировката на поставения въпрос, която би могла да остави впечатлението за повдигнато срещу Delgaz Grid наказателно обвинение, от акта за преюдициално запитване е видно, че случаят не е такъв. При подаването на своята жалба по член 488а от Наказателно-процесуалния кодекс срещу Delgaz Grid не е имало образувано наказателно производство и то не е било уведомено официално за наличието на обвинение срещу него.

- 25 Както обаче бе припомнено в точки 20 и 21 от настоящото определение, Директива 2012/13 определя правилата във връзка с правото на информация на заподозрените лица или на обвиняемите относно техните права в наказателното производство и относно обвинението срещу тях само от момента, в който лицето е уведомено от компетентните органи, че е заподозряно или обвинено в извършването на престъпление.
- 26 При тези условия, тъй като Delgaz Grid не е било обект на наказателно преследване и не е получило информация за това от компетентните национални органи, следва да се приеме, че разглежданото в главното производство положение не попада в приложното поле на Директива 2012/13, поради което посоченият в поставения въпрос член 6, параграф 1 от нея не е приложим в случая.
- 27 Освен това споменатият също от запитващата юрисдикция член 82 ДФЕС, поставен в началото на глава 4 „Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси“ от приложимия към пространството на свобода, сигурност и правосъдие дял V на Договора за функционирането на ЕС, посочва какви мерки трябва да приеме законодателят на Съюза, за да се постигне пълно сътрудничество между държавите членки в наказателната област, като въвежда правилото това сътрудничество да се основава на принципа на взаимно признаване. Доколкото този член се отнася единствено до институциите на Съюза, той не е приложим в случая (вж. в този смисъл решение от 7 юни 2012 г., Винков, C-27/11, EU:C:2012:326, т. 41 и 42).
- 28 Накрая следва да се припомни, че приложното поле на Хартата спрямо дейността на държавите членки е определено в член 51, параграф 1 от същата, който предвижда, че разпоредбите на Хартата се отнасят за държавите членки единствено когато те прилагат правото на Съюза (решение от 16 декември 2021 г., АВ и др. (Отмяна на амнистия), C-203/20, EU:C:2021:1016, т. 37).
- 29 Освен това член 51, параграф 1 от Хартата потвърждава постоянната практика на Съда, съгласно която основните права, гарантирани в правния ред на Съюза, трябва да се прилагат във всички случаи, уреждани от правото на Съюза, но не и извън тези случаи (решение от 16 декември 2021 г., АВ и др. (Отмяна на амнистия), C-203/20, EU:C:2021:1016, т. 38 и цитираната съдебна практика).
- 30 Когато обаче дадено правно положение не попада в приложното поле на правото на Съюза, Съдът няма компетентност да го разгледа и евентуално посочените разпоредби на Хартата сами по себе си не биха могли да учредят такава компетентност (решение от 16 декември 2021 г., АВ и др. (Отмяна на амнистия), C-203/20, EU:C:2021:1016, т. 39).
- 31 Такъв е настоящият случай, поради което следва да се приеме, че член 47 от Хартата не е приложим.
- 32 Следователно, след като нито една от трите разпоредби, чието тълкуване е поискано от запитващата юрисдикция, не е приложима в случая, трябва да се констатира на основание член 53, параграф 2 от Процедурния правилник, че Съдът явно няма компетентност да отговори на поставения от Judecătoria Târgu-Mureş (Първоинстанционен съд Търгу-Муреш) въпрос.
- 33 При тези условия Съдът не следва да се произнася по искането на запитващата юрисдикция за разглеждане на настоящото дело по реда на бързото производство.

По съдебните разноси

- 34 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси.

По изложените съображения Съдът (девети състав) определи:

Съдът на Европейския съюз явно няма компетентност да отговори на поставения от Judecătoria Târgu-Mureş (Първоинстанционен съд Търгу-Муреш, Румъния) въпрос с акт от 28 януари 2022 г.

Подписи